

Stenhuggeren i Daugstrup

Niels Christian Rasmussen var født i 1841 og hans kone, Karen Marie, var et par år yngre. Parret blev gift i Skeby Kirke i 1870. De bosatte sig i Daugstrup og fik ti børn, hvoraf ikke alle nåede at blive voksne. Sønnen Rasmus Peter rejste i 1891 til Amerika. Det fortælles, at Niels Christian gav ham følgende besked med: ”Hvis det kommer til at gå dig godt, så skriv og fortæl det, men hvis ikke, så skriv ikke”. De hørte aldrig fra ham.

Huset i Daugstrup var egentlig et fæstehus under Østrupgård, men ved hårdt arbejde lykkedes det Niels Christian at købe det sidst i 1880'erne. Hele sit liv arbejdede han hårdt som stenklover og stenhugger, og det er Niels Christian, der har udført flere af egnens fine stenhuggerarbejder.

Niels Christian døde 77 år gammel i 1918, Karen Marie gik bort i 1921 i en alder af 78 år.

Niels Christian arbejdede mest på herregårdene, hvor der var store stenarbejder at få. På Egebjerggård arbejdede han i tre år, i den tid så børnene ham knap nok. Der var over 20 km at gå, så han gik hjem fra klokken 3 mandag morgen og kom først hjem lørdag aften kl. 9.

Niels Christian har æren af den meget smukt tilhuggede kampestenssokkel på Nislevgårds nye hovedbygning fra 1895. Niels Chr. arbejdede et helt år på soklen og havde 8 mand til hjælp.

Stensøjlerne ved indkørslen til Østruplund er endnu et af de fine arbejder fra stenhugger Niels Chr. Rasmussens hånd. Soklen til Østruplund stod han naturligvis også for.

Et særligt spændende arbejde var mindegangen ved præstegården i Østrup. Daværende pastor Hansen bekostede for egen regning hele anlægget. Der blev anlagt en sti rundt om et lille kær, og langs stien blev opsat en sten for hver eneste præst, der havde virket i Østrup. En af præstens døtre tegnede inskriptionerne til stenene, dvs. navn og årstal til hver præst. De blev malet over på stenene, og Niels Christian huggede det hele ud med små, spidse og skarpe hamre. Mejsler blev ikke brugt dengang.

En af stenhuggerens sønner, Niels, har fortalt om sin fars arbejde:

”Fars værktøj kan vanskeligt beskrives. Der var en uendelighed af hamre i alle størrelser fra den største ti til tolv punds mokker og almindelige kløvehamre.

Af håndhamre var der nogle, der kaldtes duks, og andre kaldtes sæthamre og klaphamre.

Tre til fire forskellige bekker var til at slå huller med, og der var tre til fire forskellige pudshamre til finthugget arbejde og de små, spidse og skarpe til at hugge navne med, og så havde han lange bor til at bore huller i stenene, når disse var så store, at far ikke kunne kløve dem med kiler. Så blev der boret og fyldt op med krudt, stoppet efter med ler og et langt stykke fængtråd, så far kunne nå at løbe i sikkerhed, før stenen sprængtes.

Der var brolæggerhammer og brolæggerstol. Den bestod af en rund, svær træplade, cirka en halv alen i diameter med et ben, cirka en halv alen langt, meget svært, og forneden var der en kugle på, for at den ikke skulle synke ned i den løse jord eller sand, de sad i.

Han havde også en mængde jernstænger i forskellige længder og tykkelser.

Der var bærebøre og stembøre, meget lange, med et lille, men meget bredt hjul under. Der kunne køres meget store sten herpå.

Et nivelleringsinstrument var hjemmefabrikeret, men virkede udmærket.”

Stenhugger Niels Christian Rasmussen og Karen Marie i haven i Daugstrup

Stenhuggerens hus lå på Kvindevadet i Daugstrup. Det var bare et ganske lille hus. Når man kom ind af gangdøren, trådte man ind i en gang brolagt med rå kampesten. Her var den store bageovn og skorstenen, hvor Karen Marie lavede mad. Der blev lavet et lille "bål" på ildstedet og sat en trefod over, som gryden så stod på. Der var nu aftræk lige op i den åbne skorsten. Ved siden af var spisekammeret, der nærmest blot var et hjørneskab.

En dør førte ind til den pæne stue, her var der kun stampet lergulv, men i øvrigt blev den pæne stue sjældent brugt.

En anden dør førte ind til stuen, hvor der var hvidskuret gulv. Der stod to store alkover i stuen. Forældrene sov i den ene og børnene i den anden. I nogle år lå der fire børn i alkoven, to i hver ende med benene mod hinanden. De var efterhånden otte børn, men når de var ti år gamle, kom de ud at tjene.

Karen Marie spandt, syede, strikkede og lappede hver aften lige til kl. 11. Ikke blot sørgede hun for sine egne børn, nej hun vaskede og stoppede også for en 4-5 karle i Daugstrup. Hun gik også ud og vaskede storvask på gårdene og kom ofte hjem med huden slidt af på oversiden af fingrene. Det var dér, hvor de vaskede i askelud.

De første år, Hans Chr. og Karen Marie var gift, havde de enken efter den forrige fæster boende. Da hun var død, indrettede Hans Chr. et værksted i hendes rum. Der stod han så om vinteren og huggede runde stempiller eller f.eks. vandtrug.

Familien havde en slagtegris, en ged såmænd og et mindre hønsehold. En stor livskraftig børneflokk kom godt i vej og fik igen børn. Stenkløver Niels Christian Rasmussen og hustru Karen Marie er således stamforældre til en stor slægt.

Familiens stamtavler, der er udarbejdet af Ivan Lindegaard, kan ses i Lokalhistorisk Arkiv i Otterup.

Stenkløverens søn, Niels, skrev i 1951 om sine forældre til Nationalmuseets etnologiske undersøgelser. Hans beretninger kan læses i Nationalmuseets serie "Herregårdsliv". Niels har også skrevet fyldigt om sin læretid som gartner på Østruplund. Bøgerne kan lånes på biblioteket.

Billedet af stenkløverparret foran hjemmet blev lavet som postkort, og da der er en stor efterslægt, er dette billede indleveret i lokal arkivet flere gange. Også som ukendt billede er motivet indgået i arkivet. En skønne dag er der samlet brikker nok til at samle puslespillet – og så er der en historie om stenkløveren i Daugstrup – og netop stenkløver Niels Christian Rasmussen, der har sat sit særlige præg på omgivelser, som så mange af os daglig kan glæde sig over, fortjener at mindes.

Denne artikel har været publiceret i bladet "Lokalhistorisk Arkiv for Otterup Kommune nr. 73, efteråret 2003. Digitaliseret 18.11.2010.

Se også artiklen om Peter "stenkløver" i Ørritslev, der arbejdede sammen med Niels "Stenkløver" i Daugstrup.